

Samenvatting

Mini-Masterclass *Drogredenen II*

Drogredenen zijn redeneringen waar op het eerste gezicht niks mis mee lijkt te zijn. Bij nadere beschouwing blijkt er echter iets niet te kloppen. Zo kan de redenering bijvoorbeeld in strijd zijn met de logica of inbreuk maken op debatregels. Drogredenen worden ook wel schijnredeneringen genoemd.

In deze Mini-Masterclass hebben we de persoonlijke aanval onder de loep genomen.

1. Wat is een persoonlijke aanval?

Een persoonlijke aanval is een redenering gericht tegen de persoon van de spreker, in plaats van tegen de argumenten van de spreker. Dat kan bijvoorbeeld als volgt:

A: *“Roken is ongezond, want het verhoogt de kans op ziektes.”* (Vervolgens noemt A nadere argumenten die hij deugdelijk onderbouwt.)

B: *“Wat weet een stratenmaker als jij nou van dit soort kwesties?”*

In dit voorbeeld zien we dat A persoonlijk wordt aangevallen door B. A is ‘maar een stratenmaker’ en zou dus helemaal niets weten van de gevolgen van roken op de gezondheid, aldus B.

2. Waarom een persoonlijke aanval?

Iemand die een persoonlijke aanval inzet, richt zich dus op de persoon van de spreker en niet op de inhoudelijke argumenten. Toch heeft een persoonlijke aanval vaak wel tot gevolg dat het inhoudelijke argument verzwakt.

De geloofwaardigheid van de spreker is immers een belangrijk overtuigingsmiddel. Een spreker die als deskundig en eerlijk wordt ervaren, geloven we nu eenmaal eerder dan een spreker die we beschouwen als onwetend en leugenachtig.

In het voorgaande voorbeeld is A door B weggezet als onwetend op het gebied van roken en de effecten daarvan op de gezondheid. B impliceert het volgende: A is zo ondeskundig op dit gebied, dat ik niet eens de inhoudelijke argumenten hoef te bestrijden. Zijn argumenten zijn per definitie fout.

In de kern komt een persoonlijke aanval op het volgende neer: er is iets mis met de spreker (dom, lelijk, ondeskundig, etc.), dus er is iets mis met het argument van de spreker.

3. De Jij-bak

Een bijzondere variant op de persoonlijke aanval is de jij-bak. Bij een jij-bak wordt gezegd dat de woorden en daden van de spreker niet op elkaar aansluiten. De spreker is dus hypocriet. Die drogredenen kan er als volgt uitzien:

A: *“Roken is ongezond, want het verhoogt de kans op ziektes.”* (Vervolgens noemt A enkele nadere argumenten die hij deugdelijk onderbouwt.)

B: *“Jij hebt geen recht van spreken. Je rookt zelf een pakje per dag!”*

Wederom zet B een persoonlijke aanval op A in. Maar, in plaats van A weg te zetten als dom of ondeskundig, zet B hem nu weg als hypocriet: als roken zo ongezond is, waarom doet hij het dan zelf?

4. Reageren op een persoonlijke aanval of een jij-bak

Indien je in een discussie het ‘slachtoffer’ wordt van een persoonlijke aanval, is het vaak verstandig je opponent te dwingen alsnog te reageren op de inhoud van je argumentatie. Hoe je dat precies doet, zal afhangen van de debat- of discussievorm, de setting en je eigen spreekstijl. Wat A zou kunnen zeggen is:

A: *“Laten we later met elkaar in gesprek gaan over mijn werkzaamheden als stratenmaker. Nu wil ik graag dat je reageert op mijn inhoudelijke argumenten.”*

